

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

I. De Rerum divisione, atque illarum administratione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

INSTITUTIONUM JURIS CANONICI LIBER SECUNDUS.

DE RERUM DIVISIONE, ATQUE ILLARUM
ADMINISTRATIONE.

TITULUS PRIMUS.

Res Ecclesiasticae sunt aut spirituales, aut temporales. hoc dicit.

Superiore libro de jure personarum exposuimus: modo videamus de rebus Ecclesiasticis, illarumque tractatione, & administratione. Summa rerum Ecclesiasticarum divisio in duos articulos deducitur: nam aut spirituales sunt, aut temporales. Spirituales sunt, quae spiritui deserviunt, atque animae causa sunt instituta: ut Sacramenta Ecclesiae, altaria, & his similia. Temporales sunt, quae non tam spiritus, quam corporis gratia pro Ecclesiasticis ministeriis, sacrorumque ministeriorum usu sunt comparatae: ut sunt, praedia, domus, & fructus decimales.

Res spirituales sunt aut incorporales, aut corporales: & corporales dividuntur in Sacramenta, in res sacras, sanctas & religiosas, h. d.

Res spirituales quaedam sunt incorporales, quaedam vero corporales. Incorporales sunt, quae neque tangi, neque sensu corporeo percipi possunt: quales sunt, virtutes, & dona Dei, aut quae in jure consistunt. Corporales sunt, quae tangi & humanis sensibus percipi possunt. Harum autem quaedam sunt Sacramenta, quaedam sacra sunt, & sancta, quaedam religiosa. Videamus igitur: nunc de spiritualibus: & quidem incorporales, cum de his tam supra opportunis locis loquuti fuerimus, quam etiam infra suo tempore dicaturi simus, specialem tractatum minime exigunt: itaque tractemus jam de corporalibus, ac primum de Sacramentis, de sacris, sanctis, & religiosis, consequenter etiam loquaturi: ac demum de rebus temporalibus, atque illarum administratione.

DE SACRAMENTIS.

TITVLVS II.

Quid sit Sacramentum, h. d.

Sacramentum *a*, est invisibilis gratiae visibilis forma, ita quod ejus similitudinem gerens & causa existat.

Sacramentorum quaedam necessaria sunt, quaedam voluntaria, h. d.

Sacramentorum summa divisio haec est *b*, quod aut sunt necessaria, aut voluntaria. Necessaria sunt, quae sine interitu salutis aeternae praetermitti & contemni non possunt: ut sunt, Baptismus, Confirmatio, Poenitentia, Eucharistia, extrema Unctio: quae omnia ad particularem ejusque profectum sunt principaliter instituta. Volun-

a Can. sacrificium, de cons. dist. 2. *b* Can. immixtionem, & sed notandum, i. q. 1. gl. 1. c. veniens, extr. de transactio.

taria sunt, quae sine salutis dispensio, pro cuiusque merito recipi possunt & refutari: quales sunt, Ordo sacer, & Matrimonium: & haec ad totius Ecclesiae profectum & subsidium principaliter pertinent.

Necessariorum Sacramentorum quaedam deserviunt ad ingressum Ecclesiae, quaedam ad progressionem in Ecclesia, quaedam ad profectum ab Ecclesia, h. d.

Et rursus necessariorum quaedam ad ingressum Ecclesiae sunt comparata, ut Baptismus: quaedam ad progressionem in Ecclesia, ut Confirmatio, Poenitentia, Eucharistia: quaedam ad egressum ab Ecclesia, ut postrema unctio.

Secunda de his Sacramentorum, quod quaedam characterem imprimunt, quae iterata non possunt, quod quaedam characterem iteratorem admittunt, h. d.

Res Sacramentorum quaedam characterem imprimunt, quaedam vero non. Quae characterem imprimunt, iterari non possunt: ut Baptismus, Confirmatio, Ordo sacer. Caetera vero, quae characterem nullum imprimunt, iterari minime prohibentur: ut, Eucharistia, Poenitentia, Matrimonium.

Sacramenta consistunt elemento & verbo, h. d.

Constant autem Sacramenta elemento & verbo. Elementum hic accipimus, quicquid sub visibili materia, invisibilem gratiam designat & continet. Verbum sunt, quae formae visibilis efficaciam exprimunt: ego accedentem verbo ad elementum, sacramentum dico.

Non Ecclesia, sed Christus instituit Sacramenta, quae tamen dicuntur Ecclesiae, quia illa per ea sanctificatur, & illa ministrat, h. d.

Illud quoque scire nos oportet, quod non Ecclesia, sed ipso Domino instituit Sacramentis utimur: sed tamen ideo Ecclesiae Sacramenta nuncupamus, tum quod per ea sanctificata, & caelesti sponso matrimonii foedere conjuncta sit: tum, quod illorum dispensatio ejus credita sit ministerio.

Etiam malus minister, & haereticus potest ministrare Sacramenta, hoc dicit.

Ergo *a* qui baptizat, qui absoluit, & in singulis Sacramentis divinitus operatur, Dominus est: minister vero Ecclesiae in conficiendis sacris mysteriis, vel dispensandis, praeter nudum ministerium nihil sibi vendicare valet, cum non propriam, sed ejus qui Sacramenta instituit, personam referant, nec ulla ex ipsis sanctificationi virtus manet. Unde, quantum eos inculpato esse deceat, si tamen mali sint, vel a catholica communione se juncti, nihilominus & conficere Sacramenta, &

a Can. aliud est, & can. seq. de consecrat. dist. 4. dispensat.